

HVIS PORTRÆTTET VAR EN SCENE

UNDERVISNINGSMATERIALE

Målgruppe: 6.-10. klassetrin

Ribe Kunstmuseum

INTRODUKTION HVIS PORTRÆTTET VAR EN SCENE

Udstillingen *Hvis portrættet var en scene* består af en række portrætmalerier, der har fået overskrifter med begreber fra teaterverdenen. Overskrifterne er: *Kropssprog, kostumer, kulisser, rekvisitter og roller*. Overskrifterne er ment til at fremhæve nogle af de elementer, som kunstnerne har brugt til at iscenesætte de mennesker, de portrætterer.

I dette undervisningsmateriale skal I arbejde med hvordan I selv gerne vil 'ses' i jeres dagligdag, og 'portrætteres' når I lægger noget ud på de sociale medier. Hvilke roller spiller I – hvornår og overfor hvem? Hvilke kulisser, kostumer og rekvisitter bruger I i jeres selfies og familiefotos? Hvad deler I på de sociale medier, og hvad deler I ikke? Hvordan vil I gerne have, at jeres omverden ser jer, og hvad gør I, for at få det til at se sådan ud?

C.W. Eckersberg (1783–1853): *Portræt af Kronprinsesse Caroline*, 1819. Udsnit.
Olie på lærred, 47×36,5 cm

Opgaverne til udstillingen består af:

1)

Et undervisningsmateriale, hvor man i grupper af 3–4 personer arbejder med udvalgte malerier i udstillingen under de forskellige overskrifter.

Opgaverne handler både om det, man ser på malerierne, men også om en selv, og måden man bruger de sociale medier på.

Der er også indlagt opgaver, hvor man bruger sit kropssprog, anvender meddigtning samt en konkurrence, der går på ord og hukommelse.

2)

En række ordkort med ord som 'fordybet', 'sejrrig' og 'fornem'. Parvis trækker man et kort fra bunken. Herpå går man rundt i udstillingen og vælger det maleri, man synes passer bedst sammen med kortet.

Når alle par har valgt, fortæller man på skift, hvorfor man har valgt at sætte netop det værk sammen med det ord, man har trukket.

KROPSSPROG

Kropssprog er signaler, man udsender med sin krop, og som den, der kigger på en, kan opfatte som en slags information – dvs. ordløs kommunikation, hvor man 'taler' ved hjælp af f.eks. kropsholdning, ansigtsudtryk eller gestik.

L.A. Ring (1854–1933): *Husmandsfolk*, 1897. Olie på lærred, 96×122 cm

1

1. Hvor meget tænker I over jeres kropssprog, når I er sammen med andre mennesker?
2. Kig godt på L.A. Rings maleri *Husmandsfolk*. Beskriv de tre personer på maleriet. Hvordan ser de ud? Hvordan er de klædt? Hvad signalerer de med deres kropssprog? Hvilken stemning kunne man forstille sig, kunstneren har villet udtrykke med dette billede?
3. Overvej hver især en stemning, et humør, et udtryk, som I på skift viser for hinanden i gruppen. Det er så de andre gruppemedlemmers opgave at gætte det, der vises.
4. Hvor bevidste er I om jeres kropssprog, når I poster noget på sociale medier? Er det afhængigt af, hvilken platform det er på (TikTok, Instagram, Snapchat)? Hvilken anledning det er? Kom med eksempler.

! KULISSER OG REKVISITTER

Kulisser og rekvisitter er jo begreber, der hører til i teaterverdenen, og som er med til at understøtte teaterstykkets fortælling. Men måske de også sniger sig ind i jeres hverdag?

2

Heinrich Dohm (1875–1940): *Ribe Amtsråd under Stiftamtmand Stemanns Forsæde*, 1915. Olie på lærred, 170x264 cm

1. Kig godt på Heinrich Dohms maleri *Ribe Amtsråd under Stiftamtmand Stemanns Forsæde*. Mændene sidder i et særligt rum – hvis det var på et teater, ville det være en kulisse. De har en del ting både på bordet og i hænderne – hvis det var på et teater, ville det hedde rekvisitter. I skal nu på skift nævne de 'rekvisitter', I ser på billedet.
2. I skal nu lave en lille konkurrence i jeres gruppe. Forestil jer, at I skal male et tilsvarende billede, der viser et møde, der foregår i 2022. Hvilke rekvisitter ville I male? Sig på skift en rekvisit, der kunne være på maleriet. Når man ikke kan komme i tanke om flere ting, eller kommer til at sige noget, der allerede er sagt, er man ude. I bliver ved, til der kun er en tilbage i gruppen.
3. Når I lægger noget op på f.eks. TikTok eller Instagram, bruger I så 'rekvisitter' og 'kulisser' til at understrege det, I gerne vil vise andre? Hvis ja, hvilke rekvisitter og kulisser kunne det være? Tænk I på jeres målgruppe, altså hvem det er, der ser det?

ROLLER

Vi tilpasser os hele tiden de sociale situationer, vi indgår i. En fødselsdagsfest i familien har andre spilleregler end en fremlæggelse for klassen. Du vil klæde dig forskelligt, opføre dig anderledes, og du vil tage forskellige roller på dig.

Sociologen Erving Goffman (1922–1982) arbejder med begrebet 'Facework'. Det handler om at opretholde sin sociale status – at sørge for, at man ikke taber ansigt. Goffmans begreb er et billede på den facade, vi sætter op, når vi møder andre mennesker. Ifølge Goffman er det nødvendigt for, at kommunikation overhovedet kan finde sted.

Otto Bache (1839–1927):
*Oberst Max Müller ved Sankelmark Sø
den 6. februar 1864, 1886.*
Olie på lærred, 84×60 cm

3

1. Er I enige eller uenige i, at man altid tilpasser sin måde at være på efter situationen? Begrund jeres svar – gerne med konkrete eksempler.
2. Når I lægger noget ud på de sociale medier, hvilke roller spiller I så? Er I bevidste om, at I ikke må tabe ansigt, eller tør I være ærlige, også hvis livet ikke er perfekt?
3. Kig på Otto Baches maleri *Oberst Max Müller ved Sankelmark Sø den 6. februar 1864*.
 - Hvem er manden på hesten, og hvilken rolle spiller han?
 - Er det vigtigt for ham ikke at tabe ansigt?
 - Hvem er de andre på maleriet, og hvilke roller har de?

ROLLER

3

Fritz Syberg (1862–1939): *Lektielæsning*, 1918. Olie på lærred, 74×105 cm

4. Er I enige eller uenige i, at man altid tilpasser sin måde at være på efter situationen? Begrund jeres svar – gerne med konkrete eksempler.
5. Når I lægger noget ud på de sociale medier, hvilke roller spiller I så? Er I bevidste om, at I ikke må tabe ansigt, eller tør I være ærlige, også hvis livet ikke er perfekt?
6. Kig på Fritz Sybergs maleri *Lektielæsning*.
Hvem er de to personer på billedet, og hvilke roller har de?
Fornemmer I, at de to personer på maleriet er i en situation, hvor det er vigtigt for dem ikke at tabe ansigt?
Digt videre på billedet. Brug eventuelt disse spørgsmål til at komme i gang med:
 - Hvad er der foregået lige inden, de har sat sig ved bordet?
 - Hvordan forløber lektiælæsningen?
 - Hvad skal der ske, når lektiælæsningen er færdig?
 - Vil de to personer få nye roller?

! KOSTUMER

Ordet 'kostume' kan være synonymt med ordet udklædning. Det bruges nok mest i forbindelse med fastelavn og halloween eller til fester, hvor man bliver bedt om at komme udklædt.

Man kan altså, ved hjælp af kostumet, være en anden. Men der bruges også kostumer til teater og film, hvor tøjet er med til at understrege rollen eller karakteren.

C.W. Eckersberg (1783–1853):
Portræt af Kronprinsesse Caroline, 1819
Olie på lærred, 47x36,5 cm

Kræsten Iversen (1886–1953):
Kone med sort hat, 1922
Olie på lærred, 90x58,5 cm

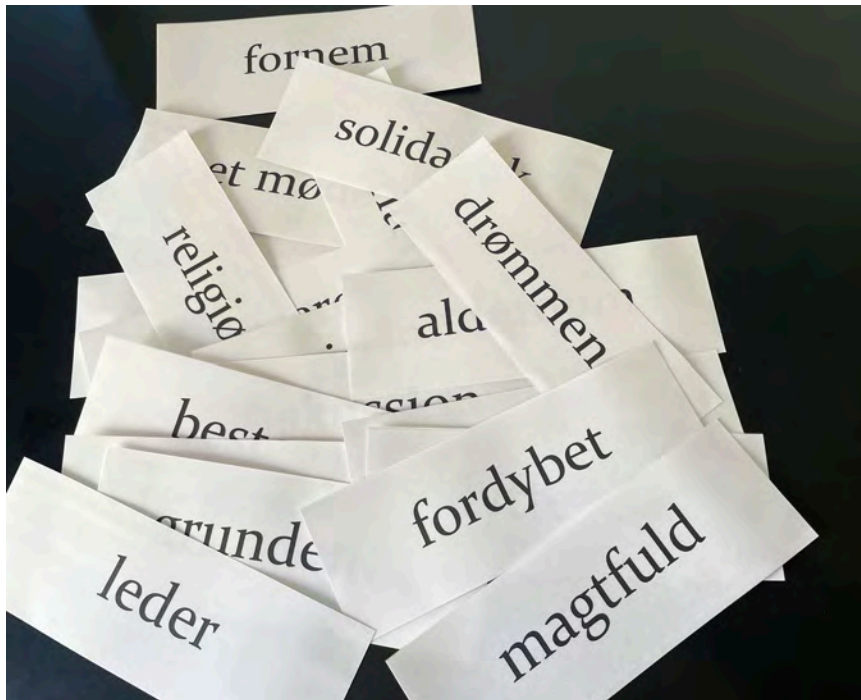
4

1. Kig på følgende to malerier: C.W. Eckersbergs *Portræt af Kronprinsesse Caroline* og Kræsten Iversens *Kone med sort hat* og tal om, hvordan personerne på disse billeder er klædt. Betyder deres 'kostumer' noget i forhold til, hvordan vi opfatter dem?
2. Snak i gruppen om hvordan I er klædt, når I skal i skole, til træning, til fest med vennerne, til mormors 70-års fødselsdag eller poster noget på et socialt medie. Hvor bevidste er I om jeres tøjvalg i de situationer, og er jeres påklædning vigtigere i nogle situationer end i andre?
3. Brug jeres smartphones og find en eller flere af de personer, I følger på Instagram. Hvordan er de klædt i forhold til det, de vil vise og fortælle?

! PRAKTISK ØVELSE PÅ MUSEET

Når I besøger Ribe Kunstmuseum får I udleveret en æske med ordkort, som I skal bruge til denne øvelse.
Øvelsen kan altså udelukkende udføres i forbindelse med et museumsbesøg.

5

1. I en æske, som I får ved besøget på museet, ligger der en stak kort med ord på. Gå sammen parvis og træk et kort.
2. Gå rundt i udstillingen og vælg det maleri, I synes passer bedst sammen med kortet.
3. Når alle har valgt, fortæller I på skift, hvorfor I har valgt netop at sætte det maleri og det ordkort sammen.